

كيف عزل الإسلام عن قيادة المجتمع؟

Al Khutbah 46

**So Bandingan ko Manga Sabap a Kiyadarodos o Kipphagintawn
ko Tarotop a Okitokit a Islam**

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَإِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ (الأنفال ٧٣)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri
anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillālu, wa may yudhlil falan tajida lahu
waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna
Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu
alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn... wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Walladīna kafarū ba'dhum awliya'u ba'dhin wa illā taf alūhu takun fitnatun fil ardhi wa fasādun
kabīr. (Al Anfal 73)

Manga Oripn o Allah, Bantogn tano so Allāh [s.w.t] ago podin tano skaniyan ka skaniyan
bo i patot a bantogn ago pphodin, ka skaniyan i miyadn ko langowan taman, na waraan o
miyangadn so kabantogawon ago so kapodiyawon, na waraan o inadn so kazlaslaa niyan ko
miadnon sa okit a simba ago kapangongonotan. Go patot a ipamangni tano sa kapakaslang so Nabi
tano a Mohammad [s.a.w] a inikarasay niyan so kiyatoroa niyan rkitano ko thitho a lalan a Islam, na
pdon so manga tonganay niyan ago so manga inampda iyan a miaromasay siran ko kiyaawidi sankai
a agama sa taman sa inirampay rki tano sankai a masa tano.

Imanto a alongan a Jumuat na phamagosayin tano pman ankai a bandingan a so manga okit
ago manga sabap a kiyadarodos odi na kiyada odi na kiyapokas o Islam ko kapphagolowani ko
kaphagingd a Islam. Giyankai a bandingan na pd dn ko manga bandingan a patot so
kaphagosayawon ka an pkhabagowi so saboton o pagtaw tano ka aya kalilid ago kadaklan ko manga
Muslim imanto na di ran anan katatanodan sabap ko di ron kapkhaosaya lalayan.

Manga oripn o Allāh, katawan tano a so Islam na skaniyan i polimposan a agama a
piyakatoron o Allāh [s.w.t] ko oriyan o kiyakhasad o akal ago so sabot o manosiya. Sa so manga
agama a miyangaona a initoron o Allāh [s.w.t] a so agama a Yahudi ago so Nasrani na kiyalipatan
ago minisogaton so kiyapangalin ago so kiyabaroba sa di niyan khasmbag so manga pakaiza o
masa, na miyakatawag oto sa kapakaoma o Islam ka an iyan masmbag ago kabolongi so langowan a
awid a akal o kamamanosiyai a aya onayan iyan na so kapakamoayan o kapakaisasiaa ko Allāh

[s.w.t]. Na sii ko pithamanan a malibotng a masa a pizaksian o manga panonothol a so Ika-Nm Gatos ragon ko oriyan o Isa ﷺ, na miyakawoma so Islam a sindaw a maliwanag a thawayan iyan so poso o manosiya ago pnggonanaon iyan ko lalan a mathitho.

Sa piyakatoron o Allāh [s.w.t] ko Nabi tano a Mohammad [s.a.w] so pagampaganay a ayat a skaniyan so kiyasogoa niyan ko Mohammad [s.a.w] sa kabatiyaan niyan ko Ingaran o Kadnan iyan, a giyoto so masa a so Nabī [s.a.w] na kapapantagan ko smba a Hira sa Makkah. Sa giyankanan a ayat a paganay a tomoron na makanggogonanao sa kapaganad sa katao, ka kagiya so kaposan a Mu'jizah a phakatoronn o Allāh [s.w.t] na phakaokitn iyan sa katao a khibida ko miyanga oona a manga Mu'jizah a aya kalalayami ron na manga ropaan a pkhasandngan o mata a sii bo mabagr i rarad ko manga taw a miyakamasawon. Na sii ko oriyan iyan na matag thothol ago domana a pphanotholn a korang so rarad iyan ko darm o manga taw.

Giyapman ankai a kaposan a Mu'jizah na ipmbitiyarai niyan so akal o manosiya ago so darm iyan sa daa kikilalaan iyan a masa ago darpa. Sa so kapkhatay niyan na aya niyan giikambagobago sa datar o ba kagai-gai i kiyatoron iyan, min san pn lominimpa so pinggibowan a manga ragon ko kiyathay niyan. Giyankanan a Mu'jizah na giyanan so Qur'an a Ssloan, a Katharo o Allāh [s.w.t] a midadakat a phagrarn iyan so kamamanosiyai ko kapzankaa iranon, a o khagaga iran na pagmbaal siran sa datar iyan. Sa giyankanan a pangrar na lomlagaday dn sa taman sa kagba o doniya, na da iran dn magaga ago di ran dn khagaga o ba iran kasayani.

Manga oripn o Allāh, pinggalbk o Rasūlullāh [s.a.w] so kinipanolonni iyan ko Islam sii ko manga taw, sa Makkah sa iniphoon iyan ko manga pamiliya niyan na lomlagaday ko manga ginawai niyan na lomangkap ko kadandan o pagtaw. Sa aya paganay a inipangndao niyan na so katao ko kaknala ko Allāh [s.w.t], a mapapayag ko kisabotn ko *La ilaha Illallah Muhammadun Rasullallah*, sa tomiyabid ko bobong a As-Safa, gowani a sogoon o Allāh [s.w.t] a iphamarinta niyan so Islam sa mapayag ko oriyan o panolon a masoln. Na tiyawag iyan so manga Quraysh na kagiya matimo siran na inisampay niyan kiran so panolon o Islam, ago so pangangalk ko Siksa o Allāh [s.w.t]. Na sodn so manga taw a manga dadazgon i paganay a somanka-on a datar o Abu Lahab, so Abu Jahl ago so manga pd iran.

Ipoon sankoto a gawii na miyakitindg so kapridoay ko paratiyaya a kapanakoto ago so paratiyaya ko kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t]. Sa giyankai a kapridoay ko paratiyaya a mlagaday ipoon sa masa oto na taman dn ko kaposan o doniya, na khatatap iyan so giikaplotng o Bnar ago so Batal sa giyanan dn i waraan o kibabatog sangkai a doniya o Muslim ago so salakaw ron.

Sii ko kiyaiapos o panolon o Rasūlullāh [s.a.w] sii sa Makkah ko sold o miyaka Sapolo ago Tlo Ragon, na tomiyogalin sa Madinah, ko oriyan o kiyalaolad roo o Islam sa madakl a mimumuslim roo na so kiyapakaoma niyan roo na giyoto dn i poonan a kiyapakatindg o kaphagingd a Islam ago so Parinta Islamiyyah ko liyawaw o lopa. Sa miyakabkn so kaphagingd ko Tlo a onayan iyan a so kaadn o Pagtaw a Muslim, ago so Kawali a Lopa, ago so Parinta a khompas ko kaphagingd. Sa aya pagtaw o Islam na so manga Muhajirin ago so manga Ansar a miyamaratiyaya ko Allāh [s.w.t]. Na aya lopa o Ingd na giya Madinah, na aya Parinta a makatitindg na so Kapagoolowan o Rasūlullāh [s.a.w] a skaniyan dn i rinayagan o pangitaban ka kagiya pthoron so Qur'an sii rkaniyan sa skaniyan dn i kokoman a phagator ko kaphagingd. Na lomiyagaday oto ko miyakasapolo ragon, oriyan iyan na tomiyaalok dn so Rasūlullāh [s.a.w] ko Inampda a Maporo, sa miyawafat ko oriyan o kiyapakabkn o kaphagingd a Islam.

Manga oripn o Allāh, sii ko oriyan oto na miyakasambi so kiyandato o manga olowan a khikatotoro *al Khulafa ur Rashidun*, a inphoonan o Abu Bakr As-sidik ko oriyan o kiyapatay o Rasūlullāh [s.a.w], na miyaninggaposan ko kiyandato o Khalifah Ali Bin Abi Talib (ra). Na so kiyapos oto na somiyambi so kiyandato o Banu Umayyah, sa miyaalin so okit a giikandato sa mimbaloy so kadato a giiphopowarisaan o isa ka loks. Sa miyakasalono so mbawatan o Abbasiyyah sa sakamawoto mambo a miyagalin so btad. Sa palaya dn kapangwaris a kapkhatndo o dato. Sa sii

sankai na miyada so okit a tarotop a atoran o Islam ko parinta. Ogaid na minsan pn giyanan i miyambtad o manga Muslim, na miyatatap siran sabap ko bagr o Islam, a ndadatoan iran so doniya ko sbangan iyan ago so sdpan iyan, sa rk iran so tarotop a kandato sa dadn a ba kiran pagato sankoto a masa a kapakatitindg o kadato iran.

Aya phakabagr sa mataan a bnar oto a mipapaar iran so sbangan ago so sdpan pagotaraan ago so pagabagatan o doniya na so inidakat o thothol a sii ko kandadato o manga Abbasiyyah, na somasagad so pangola-on a mala a di pagoranan so manga Ingd a Islam, na miyakaoma a gabon a sasayapan iyan a Ingd a Baghdad, na miyababaya so manga taw ka aya tankap iranon na pagoranan so Ingd ka kagiya so oran na aya papata iyan na maadn so gabon ka di magoran so langit a daa bawon gabon. Na kagiya didn magoran na lominiyo so Khalifah o manga Muslim sa masa oto, na tiyawag iyan so gabon sa pitharo iyan a:

Hay gabon sa langit, o miyakaoma ka a maawid ka sa oran na pakadogayas anka, na o ba ka di pagoran na awa inka so Ingd sa ganatan so Baghdad, ka apiya da a ingd i pagoranan ka na miphananding rkami go maphakalonaw nka so mang-ngtho ko lopa a pagpr ko doniya.

Na da mathay na mikhoyakas so gabon sa miyawa sa Baghdad. Giyanan Manga oripn o Allāh, i manga tanda sa kiyaplawlanda o manga Muslim ko masa iran a mapiya so gabon na mipmbitiyarai ran, ka tarotop so andisan a bagr.

Lomiyagaday so masa ko pinggatos a manga ragon, sa taman sa miyathothon ko kiyandato o manga taw sa Turkey a manga Muslim, a pmbthowan sa Khilafah Uthmaniyyah (Ottoman Caliphate) a datar dn o miyaipos a kiyandato a giipangwarisan so kadato o isa ka loks ko manga Muslim. Na minsan pn giyoto dn na so bagr o Islam ko pizakatawan a Muslim na tatap dn a mabagr, a masosomang iyan so Parinta a Islam a makatitindg a di tarotop.

Sii sankai a manga masa a kapa momondiyong o bagr o manga Muslim sa doniya na so manga Taw sa Aurupa (Europe) na kalilibotngan siran, ka giyoto so masa a bithowan iran sa masa a miyangirn-kirm (Dark Age) sa aya pinggalbk iran na andamanaya i kapakasowa iran ko manga katao o Islam a mababagombar sii sa Andalus (Ispanya). Na miyamaganad roo so manga taw sa Sdpan. Na aya paganay a makanggona ko katao o Islam na so manga taw sa Italy ka kagiya aya marani ko Ingd o manga Muslim ago gii ran mindaganga ko kandadato i o manga Muslim sa kalodan a Mediteranian. Sa aya pagampaganay a mama a makasowa ko kapagitong o manga Muslim na si Leonardo Fibonacci a taw sa Italy a miyamadian sa Algeria na miyaganad roo sa kapagitong na minimbalingan iyan sa Europe so Chiper (Zero) ko ragon 1793 C.E. a miyaadn oto o manga Muslim ko kiyapakala o sabot iran ko kapagitong ago so pithibarangan a katao ko Science. Na so manga Taw sa Sdpan na aya btad o gii roo kapagintaw na kaplopa a (Feudalism) a so manga taw a manga ala i lopa na gii ran mbibisayan so manga taw a manga samowanti a gomagalbk ko manga lopa iran (serfdom), sa taman sa inisampay so gii ran kambibisayaa ko manga samowanti ran a oman i kabaligan ko manga wata iran a babay na aya paganay ron a phakatamak (phakabrat ko maror o raga (hymen) na so Dato a khilopa sa didn anan khasopak ka bitikan ago smpad a ibbtad o manga kawasa a giiinggolalan ko kalankapan a manga taw.

Na giyankai a manga taw a manga palolopa na siran i phagoyag ko manga dato a giimangalandada so kadato iran. Sa tanto a margn a mambbtad o pagtaw. Sa so kiyapakabagr o manga pari ko agama a Nasrani, sa miyakakhapaar siran ko kadato, ka kagiya sii sa masa oto na da pn maadn so pamikiran ko kapakapmbilaga ko agama ago so parinta, a so manga Pari ko Nasrani na siran dn i mimbabaloy a manga dato sa miyakizolbiya siran ko manga dato. Na sii sa masa ini na mimbalooy so agama a Nasrani a pdang a magarang a minisanggolay ko lig o kalankapan a pagtaw, sa miyangintuhan so manga dato sa di siran khalowasan sa kadato o pagtaw iran ka kagiya aya domiyato kiran na so tuhan (devine right of the king) na mapiya antonaa i btad a pzowaan iran ko giikapangalandada na di siran dn khasopak o pagtaw iran. Na giyankai a kadato a manardas a

sosomangn o manga Pandita ko Nasrani na lomiyagaday ko manga masa a manga lldo, na so pagtaw na karorompisan ko langowan a katampar na so manga mamponay sa katao a pithorak so bilangan iran na gii ran pamimikirann i kapakaboka sa sarinkot sankai a btad. Sa miyanorat siran sa manga kitab a pphagosayin iran so manga taginpn iran a oba bo phakamoayan so kaphagingd a daa bawon oripn a palaya maradika so manga taw (Utopia) a miathay dn anan a simalaw o manga taw sa Yunan (Greece).

Na sii ko kiyapanagompot o rarangit o pagtaw ko kiyapangalandada o manga dato iran na miyakatindg so garobat a paganay ko kiyaatowi ko manga dato sii sa Sdpan a sii paganay a mbto so apoy niyan sa Fransa (France) ko Ragon a 1789. A giyanan i pagampaganay a kapakambowat o kadato a Democrasiya a khabgan sa kapaar so pagtaw ago khamaradika ko kaoripn. Giyankanan a garobat a Fransa (Frinch revulotion) na giyanan i paganay a kapakatindg o parinta a Republic sii sa doniya, na so kiyada o kadato a Kingdom sa miyamaradika so pagtaw, na aya dn a paganay a garobatn ankai a Parinta a bago na so agama a Nasrani. Sabap ko karata a kininggolalan non o manga pari iran a komiyapt ko kadato, sa aya inokitan ankai a parinta na phokasn so agama sii ko kangoverno ka di khapakayan o ba niyan maator so btad o kandato. Sa giyoto i kiyapakambowat o katharo a pakapmblagn so simbaan ago so kandato (Separation of Church and State).

Giyankai a tindg na margn a kakhatarimaa on ka kagiya so agama na mangngsb ko darm o pagtaw a nasrani sa masa oto, na miloba siran sa okit a khaparo niyan (Justification) na piyamatiya iran so Bible na miyatoon iranon so katharo a inibangnsa iran ko Isa, a so kiyatharoa niyan sa: Bgan ka ki Qaysar (Cesar) so rk iyan na bgan ka ko Tuhan so rk iyan. Giyankanan a katharo na o bnar a miyatharo anan o Isa na aya sabap na kagiya so manga Yahudi na gii ran nggalbkn a kapataya o parinta a Roman an dadato sa Jerusalem sa masa oto ko Isa, sa mokit sa ikmat iran sa matharo iran a so Isa na sosopakn iyan so parinta a Roman, sa siyongowan iran na pitharo iranon a, Master ino mbgay tano sa Boyis ko Parinta a Roman antaa ka di? Na so Isa na miya-oro iran ka o tharoa niyan a di tano mbgay sa Boyis na zong siran ko dato a Roman na ptharoon iranon a so Isa na Rebel ka di phangondato ko dato. Na o aya ismbag o Isa na mbgay siran sa Boyis, na phakalankapn o Yahudi a kna o ba skaniyan Nabi ka kaoto a pphagongonotan ko Roman Governor. Na aya pitharo o Isa na paki-ilayin ka rakn i tamok ka a imbayad ka sa boyis, na inigmaw o mama a niko a kakaptan iyan, na pitharo on o Isa a makatamok ka na song ka rakn ka tharoon ko rka so sambag o pakaiza aka.

So da iran on kalawangi na miyanimo siran sa tamok na inowit iran ko Isa sa thig iran a katii so tamok a khowaan sa boyis. Na aya pitharo kiran o Isa na, bgan iyo ko Qaysar so rk iyan na bgan iyo ko tuhan so rk iyan, sa palagoy sankoto a marata a antap iran ko gii ran kanggalbka sa kapataya o Roman Governor ko Isa. Sa giyankanan a katharo na aya kiyasabotawon o Nasrani na inisogo o Isa so kapakamblaga ko Agama ago so Parinta a giyanan i pasodan o ptharoon a Secularism, a lomiyankap sa masa ini imanto.

Gowani a romabray sa Auropa so kadato a Democrasiya na miyakaoma so masa a bithowan iran sa Renaissance a giyoto so kinimbawataan pharoman sa Auropa sa miyakaozor so kapphagintaw iran ko kiyakowaa iran ko manga katao o manga Muslim, na inphoonan iran so kiyanggogobat iran. Sa miyagaga iran a maponas iran so Islam ago mabogaw iran so manga Muslim sa Andalus, na giyobat iran a doniya, sa taman sa inisampay sa sbangan a alongan so gomogobat iran ko kiyapakaoma sa Pilimpinas i Magillan ko Ragon a 1521.

Sii ko Ignd o manga Muslim a manga ala sa masa oto na giya ingd a Misir ago giya India na giyobat o manga Angris a manga taw sa Britania, a sii sa masa oto na so manga ingd o manga Muslim na moonot sa kadato sa Istanbul ko manga Sultan a Turkey. Na gowani a mikhapaar iran so manga ingd a Muslim na piyamola iranon so paratiyaya a Nationalism, a giyoto so paratiyaya a pitharagombalay ran sa Aurupa ko kiyawa iran ko okit a kandato a andang sa aya maana o Nationalism na oman i pagtaw na phakatindgn iyan so parinta niyan a isisibay niyan a sii bo ko goliling o kawali niyan a mattndo ko lopa. Sa mimbaloy so lopa a aya bangnsa o taw, a mababaling

on. Sa miyaadn so ptharoon a (Citezenship/Nationality), a so pagtaw na sii phakabangnsa ko ingd iyan a matndn sa di niyan phangilabotn so salakaw ron. Misabap sankanan a atoran na oman i ingd na adn a tamana iyan (boundary) ko kiphapantagn iyan ko Isa a Ingd. Na so manga ingd a Islam a minipaar iran na piyamagi iran sa maroni a ingd sa piropt iran ago piyanamanan iran. Sa misabap san na miyazaropt so ingd o manga Muslim a masasatiman ko kandadato o manga Turkey. Sa miyaadn dn so manga tamana o manga ingd sa miyada ko manga Muslim so kababangnsa iran ko Islam a aya iran kilala (identity) ka sii minitaalok so bangnsa iran ko lopa a kawali a katatagoan kiran.

So Islam na aya tindg iyan na so manga Muslim na isaisa a aya makagagakot kiran na so paratiyaya iran ago aya iran kilala, ago aya iran bangnsa. Na so manga ingd a babalingan iran na matag oto dkhai a kakadnan ka so doniya ko kalangolongon iyan na lopa o Islam, sa apiya anda zong so Muslim na aya passport iyan na so ***La ilaha Illallah***, sa daa rn iyan ko doniya, na so ingd a babalingan iyan na goliling oto a ron thatakna ogaid na di phakakokom sa ba giyoto bo i kawali niyan.

Manga oripn o Allāh, giyanan i sabap a paganay a kiyada o giikipagintawn ko Islam ko ingd o manga Muslim, ka kagiya miyabinasa so kadato a Islam sa siyambian o manga parinta a pithaong o manosiya, a miakapoon sa Sdpan. Sa aya bo a malalamba ko Muslim na so agama niyan a kapniniawa, sa di niyan khalaboan so kandato ka salakaw a komakapton, ago di niyan phakisoldan so salakaob iyan. Sa minikokom ko manga Muslim so kokoman a mananangga kiran, ka minitaks kiran so agama a Nasrani a kna o ba iran agama ago minikokom ko Islam so kokoman a inikokom ko agama a Nasrani a giyoto na di khapakay o ba kokomn ko Islam. Ka so Islam na di ron khatoon so kapakazibaya o ptharoon a agama bo ago parinta bo (Dichotomy) ka skaniyan na kaphagingd a isaisa dn so agama ago so parinta sa di makapmblag, sa daa agama o daa parinta, na da mambo a parinta o daa agama.

Manga oripn o Allāh, Giyanan i sakit o manga Muslim, ko kiyalobayi ko kapphagintaw iran a miyada kiran so pagr a parinta ka miyaagaw o parinta a phoon sa Sdpan. Na aya kasasabota iranon na maradika siran, ka kagiya aya bo a pipikirn iran a kaooripn na oba so isa a bangsa na aya mangondato ko ingd iran. Ogaid na di ran katawan a so kadato a giiinggolalan o manga pd iran na kadato a phoon sa liyo a mananangga, na kagiya aya gii ron galbk na datar iran sa paras ago basa na aya katao iranon na di siran mabibisaya, a gianan na akal a margn a sabotn o kalilid a Muslim a korang i katao ko kandato ko Islam.

Miyakaapas san so katharo o maporo a sosogoon a Britania sa India (High Commissioner) ko kiya agawa iranon ko manga Muslim a pitharo iyan a: Pagadnn tano ko ingd o manga Muslim a piyamanaban tano so manga taw a aya pamikiran iran ago paratiyaya iran na so paratiyaya o manga taw sa Sdpan, na aya manga bontal iran ago kandiditaran iran na manga Isbangann.

Gophoon maaloy so Sbangan na giyoto so Islam. Na ba siran da makaapas, sankanan a antap iran ko kalankapan a Muslim na aya mippno sa otk iran a pamikiran iran na so manga katao a phoon sa sdpan. Na siran i giimangondato ko manga Ingd o manga Muslim. Antona i phakapoon sankai a manga taw, ba di giyoto dn so manga Isdpan, badn salakaw i bontal ka isbangann i paras ogaid na sdpan i kapamimikiran. Giyanan na sii dn ko langowan a ingd a Islam arab di arab na rabray ron dn anan.

Da dn a ba san matatabiya a satiman bo a ingd a Islam a makambibisa a ba di giyanan i btad iyan. Aya bo a tabiya san na so isa a state sa Malaysia a giya Kelantan a tarotop so gii ron khindatoon ko Sharia Islamiyyah. Ogaid na makasisirong pn ko atoran a demokrasiya a Federal Government a Malaysia. Na ino khailay odi na khabatia sa news a kataya so mapiya a ingd a Islam? Di khabatiya ka sodn so parinta a mala na aya on pzapng o ba adn a katokawan a ingd a Islam a tarotop a makamomoayan ka ipkhalk iyan o ba on maagaw so kadato iyan.

Manga oripn o Allāh, giyanan i mala a sabap a kiyada ago kiyadarodos o kipphagintawn ko Islam ko ingd o manga Muslim. So manga pd a sabap a datar o kiyalaolad o katao a Sdpan, so kiyasara ko Mass Media ago so kazinanad, so rarad o technology a bago na palaya dn anan sabap ogaid na o pagilaya na matag anan rarad ankaya a kandato a phapaar sii sa doniya. Sa aya kiyatinsan sii na aya ponsowan o sakit o manga Muslim ko apiya antonaa dn a katampar na so kinigayb o kadato a Islam sa salakaw a kadato a matatago ko manga ingd iran. Ka o makandod so kadato a Isalm ko ingd o manga Muslim na palaya dn khabolongan so awid a akal a kakhaoyagan, kazinanad, kapamolong, go so langowan taman a awid a akal na palaya dn khada, na taman sa kigagayb o parinta a Islam, na dadn a baanan kakhada ko Ingd o manga Muslim.

Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَإِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ.
(الأنفال ٧٣)

So siran oto a manga kafir na so sabaad kiran na salinggogopa o sabagi kiran, na odi niyo to nggolawlaa (hay manga Muslim a so Muslim na salinggogopa iyan so Muslim) na adn a khaadn a morka ago kaantiyor a mala. (Al Anfāl 73).

Giyankoto a morka a inaloy o Allāh [s.w.t] na giyoto so kapringasaa ko Muslim sabap ko kababaloy niyan a Muslim a pzimbaan iyan so Allāh [s.w.t]. Na imanto antonaa i sabap a kaggba a doniya ba di sabap ko kaphringasaa ko Muslim ko kababaloy niyan a magi-Islam? Di dn phamrak so Allāh [s.w.t], sa bnar dn so pitharo iyan ka kamamasan dn imanto, hay manga pagariya.

So Muslim imanto na di niyan iphagogopa so datar iyan a Muslim, ka sii giimakithabanga ko manga parinta a mosazo a Israel, a so israel na giyanan i pizaksian o Allāh [s.w.t] a mala a ridoay o Islam a midadakat sankanan a Qur'an a Pagaadatan. Na so Israel na inipaar iyan so manga ala a parinta sa doniya sa minggolalan ko panga papasang iran ko pithibarang a katao a mapangingindaw ankai a manga ingd, sa biyaloy siran a Israel a sondaro a maonotn kiran ko kapnggarobata niyan ko manga Muslim. Na so manga Muslim na badn masosonor a komakarab a lawas iyan sa kapthotongawon o ridoay niyan na di niyan dn khagdam so apoy sa malolonggis a mozmol iyan sa kasinga iyan ka giinggayagomaya. Giyoto so pananaroon o Mranaw a:

Pkhatotong so riya na pphamaningasina,,,, na pkhadg so taksing na pkhatotobriya-an.

Allāhu Akbar, adiyadi so manga loks a dadn a katawi ran ko doniya ka di phamakabatiya sa kaat a Latin, a aya kapipikira kiran na manga taw a daa sowa iyan, di manga tatao thalompa ago thinilas na inidakat o pananaroon iran so mapnggolawla sankai a masa a bnabnar dn.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh [s.w.t] a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādājā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli djambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mmmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolangan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....